

na aktiviranje i zapošljavanje djece. Što se pak tiče uputa za aktiviranje djece izabrat će one aktivnosti koje su prikladnije za naše prilike, a i odgovaraju mogućnostima djece.

— Glavni je prigovor koji se postavlja svim novijim katekizmima da premalo posređuju vjerskog znanja, a previše se bave nepotrebnim sitnicama običnog života. Nadalje u nekim temama se zalazi do u najmanje sitnice, dok se neke također važne teme ni ne dotiču (Stvaranje, prvi grijeh, Noa, eshatologija i sl.).

— No katehetika u novije vrijeme poučena iskustvom, a i psihologijom i općom didaktikom preporuča da se u pouci ne treba bojati nepotpunosti. Odgoj vjere i vjerska informacija ne svršavaju se osmogodišnjim školovanjem, nego se nastavljaju i kasnije. Neke pak teme i tajne vjere moguće je ispravno obrađivati tek od faze sazrijevanja pa na dalje. U tom pogledu će još iskustva pokazati da li je novija metoda s obzirom na opseg građe bolja. Bilo bi preuranjeno o tome unaprijed davati sudove.

— Svakako novi katekizmi već i time što su popunili prazninu predstavljaju velik korak naprijed s obzirom na vršenje katehetske službe. O katehetama i hatehisticama ovisi hoće li i dobro izvršiti službu kojoj su namijenjeni. Savršeni nisu, jer su djelo ljudi, ali mogu dobro pomoći u rastu i sazrijevanju vjere uz dobro angažiranje onih koji poučavaju.

Tomu PETRIĆ

GRGEC RADOVAN, *Novo i staro* (Zagreb) 1973) 79 str. Izdavač: HKD sv. Ćirila i Metoda. Serija: »Novi vidici« 6. svezak.

Vrijeme u kojem živimo teče u znaku osporavanja mnogih vjerskih istina i u pokušajima da se bezobzirno obračuna s tradicijama i zastarjelim shvaćanjima. Posvuda se podiže zahtjev za nečim novim. Da li se radi o *novom* ili samo *obnovljenom*? Čini se da i najglasniji zagovaratelji novoga u Crkvi ni sami nisu načistu! Sve je više onih koji dovode u pitanje ono što je nekada izgledalo kao stalno i sigurno. Vjera postaje religija, teologija se pret-

vara u sociologiju, duhovni se život sve više pretvara u politiku, a sakralni oblici kulta trebali bi ustupiti mjesto društvenom angažmanu vjernika. Nemar je zahvatio i one do jucer smirene i uvjerenе da Petrova lađa — Crkva, iako zapljuskivana nemirnim valovima nužnih promjena, ipak sigurno plovi u mirnu luku svoje sutrašnjice i svoga eshatona. Drugi opet smatraju da se crkvena lađa mora osloboditi svega suvišnog tereta, pa makar u moru završio i pokoji Jona. Treba biti radikalniji, rušilački raspoložen, jer »kraljevstvo Božje trpi silu i silnici ga osvajaju!« (Mt 11,12). Drugi vatikanski sabor kao da je mnoge stvari stavio u pitanje i posijao sumnje?! Liturgijska je reforma, smatraju mnogi, okrenula oltare prema narodu, ali ih je ujedno usmjerila i protiv naroda. Da li stajati ili klečati u crkvi, pričestivati se na ovaj ili onaj način, oblačiti se pomodno ili staromodno, pjevati uz gitaru ili se služiti pratnjom orgulja? Čini se da je u ovom našem burnom i promjena punom vremenu osnovica našem računskom sustavu postala ne zbrajanje već *dijeljenje*. Ljude se dijeli na *progresivne i konzervativne, otvorene i zatvorene, sa smislom i bez smisla za dijalog, osporavatelje i osporavane, neupućene i unučene, moderne i staromodne*. Svi oni koji smatraju da se nalaze s jedne ili s druge strane barikada, zaboravljaju da je dijeliti kršćane u različite klase nekršćanski, uvijek riskantno, i da kršćanstvo ne poznaje druge podjele osim jedne jedine: postoje *dobri i zli ljudi*.

Radovan Grgec, gl. urednik HKD sv. Ćirila i Metoda i književne revije »Marulić«, poznati prevodilac mnogih stranih knjiga, članaka i prikaza, pjesnik i pisac pokušava knjigom »Novo i staro« prodrijeti u tu vječnu temu crkvene povijesti: Staro ili novo? Knjiga se sastoji od članaka koje je autor kao urednik serije »Novi vidici« već prije objavio. Sama knjiga predstavlja jedno izuzetno vrijedno djelo koje bi trebalo, u ovom našem vremenu osporavanja tradicionalnih vrednota i istina, postati meditacija za svećenike, smjernica za laike, mjerilo za reformatore, poticaj mladima i vodič svima onima koji Boga traže

iskrena srca. Iako svjetovnjak, R. Grgec, zadivljuje poznavanjem suvremenih teoloških problema i pokoncilskog gibanja u Crkvi. Njegova knjiga predstavlja, ako tako smijemo reci, program izdavačke djelatnosti HKD sv. Cirila i Metoda, koje na temeljima svoje stoljetne tradicije, kao jedno od naših najstarijih kulturnih ustanova, nastoji izdavanjem djela religiozne usmjerenosti dati svoj doprinos koncilskoj obnovi u nas. Ne osporavajući načelo »Ecclesia semper reformanda«, već ga stavljajući na pravo mjesto, pisac naglašava da uz »novo« i »moderno« u Crkvi ne smijemo zaboraviti na trajne religiozne vrijednosti koje kao »staro«, ali kao vječno i nepromjenjivo, ne mogu biti osporavane. »Staro« ili »novo« ne smije se uvijek poistovjećivati s »naprednim« ili »nazadnim«, a »promjena« ili »reforma« ne znači uvijek rušenje i revoluciju, isto kao što se tradicija ne može poistovjetiti s nepokretnošću, autoritet s teretom, a institucije s formalizmom. Sebi svojstvenom jasnoćom i lakoćom stila pisac nalikuje razboritom domaćinu »koji iz svoje riznice iznosi novo i staro« (Mt 13,52).

Knjiga je podijeljena na deset poglavlja: Novo i staro, Evandeoski vidici, Sveci, Celibat, Laikat, Mladi, Dijalog, Riječi, Riječ književnika i Oni s ruba. Iako je svako poglavlje cjelina i problem za sebe, ipak je sve prožeto evandeoskim ritmom ljubavi o kojoj bi trebalo manje pisati, ali više je sprovesti. Zašto biti uskogrudan, netrpeljiv i zajedljiv? Opći zaključak piščevog razmišljanja mogao bi se skupiti u rečenicu: *U crkvi još ima mjesta i za novo i za staro.* Promjene moraju biti plod ljubavi, a ne revolta. Umjesto da ismijavamo i kritiziramo stare i staro, trebali bismo iskreno priznati koliko mi tom »starom« zapravo dugujemo? Svima onima koji brinu brigu Crkve, pisac poručuje da se Evandjelje mora više *pokazivati* svjedočanstvom života, nego li *do-kazivati* riječima.

U Crkvi se danas možda previše mitingira i polemizira, a premalo se ostvaruje zahtjev Evandjelja: ljubav prema Bogu i bližnjemu. Mnogi danas ne znaju što je vjera, ali svi znaju što je ljubav. Ne davati svijetu parole. Dajte mu ljubav i on

će se preobraziti! Oni koji to zaboravljaju i žele biti previše ljudi »od danas«, sutra će već sigurno biti ljudi »od jučer«. Ne ide se za novim ili starim, već se ide za novim čovjekom. Samo bolji ljudi mogu stvoriti jedan bolji svijet. Staro kršćanstvo je govorilo o slušateljima, navjestiteljima i činiteljima Riječi. Knjiga »Novo i staro« nas potiče da budemo činitelji Riječi i zato će još dugo biti aktualna i rado čitana.

Ipak, knjizi moramo nešto zamjeriti! Stilski dotjerana i tematičkom aktualna, ne nameće se svojom recimo tako, vanjstinom. Previše je skromna. Taj se prigovor može uputiti cjelokupnim izdanjima HKD sv. Cirila i Metoda, s iznimkom vrlo lijepe, gotovo raskošne opreme knjige J. BUTORAC — A. IVANDIJA, *Povijest Katoličke Crkve među Hrvatima* (Zagreb 1973). Imamo razumijevanja za teškoće materijalne naravi u kojima se nalazi HKD sv. Cirila i Metoda, ali s više inventivnosti, okretnosti i dosluha za ono što današnju čitalačku publiku »vuče« izdanja bi imala veći uspjeh. Ne zaboravimo da današnji čovjek sve više postaje rob reklame i da često puta u lijepoj ambalaži kupuje loše stvari, a da prolazi nezainteresiran kraj pravih vrijednosti jer ga svojom vanjstinom, ambalažom i skromnim izgledom nisu privukle.

Druga se zamjerka odnosi na jezik. Nabrojiti ću samo nekoliko riječi koje se u tekstu često ponavljaju, a koje ne pripadaju hrvatskom jezičnom blagu. Tako na pr.: »vid«, »vidovi« (str. 7, 18, 39, 44, 65, 47, 50, 56) umjesto *oblik, oblici*. Zatim »postepeno« umjesto *postupno*, »jednoobrazni« umjesto *jednostrani*. Zašto upotrebljavati njemačku riječ »Weltanschauung« kada imamo za taj pojam naš lijepi izričaj: *nazor na svijet?*

Juraj KOLARIĆ

BEZIC, ŽIVAN, *Tko je apostol?* — (Zagreb 1973), 216 str. Izdavač: — HKD Sv. Cirila i Metoda.

Kako se lako čovjek oduševi za stvar, zacrta put, stvori plemenite odluke, ali kada je sve to potrebno ostvariti, potruditi se da se do ci-